

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДІАБЕЗПЕКА**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 06 Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від “1” грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіабезпека
Викладач (і)	Шлемкевич Тетяна Вікторівна
Контактний телефон викладача	0971056942
E-mail викладача	tetiana.shlemkevych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/90d2de3cfdfb240d79b1
Консультації	Пн. 15:00-16:00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу «Медіабезпека» є правила та норми інформаційно комунікаційних взаємодій в момент отримання та розповсюдження інформації. Зміст навчальної дисципліни зумовлює формування у слухачів навиків критичного аналізу медійного вмісту, навиків для безпечного використання онлайн-платформ, соціальних мереж та інших цифрових інструментів. Курс спрямований на ознайомлення з потенційними фізичними та психологічними небезпеками у роботі журналіста, зокрема, надається інформація та рекомендації щодо мінімізації стресу та негативного впливу медіа на психічний стан особистості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу «Медіабезпека» - ознайомити студентів зі шкідливими факторами і загрозами діяльності медіа, з метою захисту їх фізичного, психічного здоров'я та людської гідності у всіх електронних ЗМІ та медіа-послугах, а також навчання правилам відбору інформації, формування вміння нею користуватися.

Цілі : ознайомити студентів з основами теорії інформаційної безпеки; визначити джерел загроз інформаційній та особистій безпеці; визначити моделі забезпечення захисту інформації в сучасних умовах; сформувати уявлення про систему медіабезпеки, принципи її функціонування та форми захисту інформації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК 06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР 18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни (90 год.)	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	061 Журналістика	4	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб

Тема 1. Поняття та принципи інформаційних відносин .	2	2	10
Тема 2. Інформаційна гігієна як складова інформаційної безпеки.	2	4	10
Тема 3. Інформація в умовах війни : дезінформація , пропаганда та маніпуляції свідомістю аудиторії.	2	2	10
Тема 4. Безпека журналіста під час виконання професійних обов'язків.	2	4	10
Тема 5. Психологічна безпека журналіста.	2	4	10
Тема 6. Інформаційна безпека в умовах військового конфлікту.	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточне опитування, тестування та самостійна робота - 20 балів. Презентація аналіз медіа продукту - 20 балів Контрольна робота – 10 балів. Підсумкова письмова робота (залік) – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, тестування.
Семінарські заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студенту необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік). Форма здачі (комбінована).

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Відвідування занять :

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.).

Покликання: <http://surl.li/kedzc>

Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.

Неформальна освіта: Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВУМonline та Coursera за відповідних предметних спрямуваннях. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

Покликання : <http://surl.li/dzryl>

8. Рекомендована література

Література:

1. Аксьонова Н. Дослідження мас-медіа в умовах інформаційної війни. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 48. С. 480-493. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_48_37

2. Беата Бель, Олександр Бурмагін, Томаш Патора, Олег Хоменок. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика. Київ, 2013. 190 с. URL: <https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/%202013/12/verstka.pdf>
3. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч.посібник. Львів, 2010. 384 с.
4. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики: Монографія – Київ: Видавничий дім «АртЕк». 2019. 168 с.
5. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» (редакція від 03.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про інформаційні агентства» (станом на 16.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80#Text>
7. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
8. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (чинний, станом на 16.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Збірник документів ради Європи: Безпека журналістів (Опубліковано в рамках Проекту Ради Європи «Зміцнення свободи медіа і створення системи Суспільного мовлення в Україні»). 2017. URL: <https://rm.coe.int/final-collection-of-documents-safety-of-journalists-ukr/16809e458c>
10. Золотар О.О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія. – Київ :ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 446 с.
11. Правові засади діяльності журналістів в Україні // МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ. РОЗ'ЯСНЕННЯ. 04.10.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>
12. Посібник з безпеки для журналістів: Посібник для репортерів у небезпечних зонах, 2022. 151 с. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381168>
13. Саморукова О. Маніпулятивні технології у висвітленні зарубіжними ЗМІ ситуації в Україні. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2017. Вип. 48. С. 351–359.
14. Посібник до навчального курсу щодо безпеки журналістів. URL: <https://rm.coe.int/bezpeka-zhurnalistiv-posibnyk-final-print-1-/1680a3f8df>
15. Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Труш О. А. Маніпулятивний вплив масмедіа: механізм, наслідки та рекомендації щодо протидії. Бізнес Інформ. 2019. №5. С. 246–252. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-5-246-252>

16. Шлемкевич Т. В. Законодавче регулювання інформаційно-комунікаційної діяльності як запорука інформаційної безпеки. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. № 12. С. 125–132.
17. Jain, A.K., Sahoo, S.R. & Kaubiya, J. Online social networks security and privacy: comprehensive review and analysis. Complex Intell. Syst. URL:
18. Журналістика-2022: безпека, стійкість, етика URL: <https://www.osce.org/uk/projectcoordinator-in-ukraine/518148>
19. Як працювати журналістам під час воєнного стану. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/yakpratsyuvaty-zhurnalistam-pid-chas-voynogo-stanu-i44357>
20. Поради для журналістів у час війни. URL: <https://filter.mkp.gov.ua/wpcontent/uploads/2022/04/porady-dlya-zhurnalistiv-u-chas-vijny.pdf>
21. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах. - ГО “Інститут масової інформації”, 2016. URL: <https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Zhurnalist-i-nebezpeka.pdf>
22. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. Вип. 48. С. 341–350.

**Викладач Шлемкевич Тетяна Вікторівна ,
асистент кафедри журналістики**